SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 110/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted] zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2 Tš 8/2005 z 15. júna 2015 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 27/2015 z 11. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [redacted] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. januára 2016 doručená sťažnosť [redacted], [redacted], [redacted]

[redacted] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 16, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. PK-2 Tš 8/2005 z 15. júna 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu“), ako aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tost 27/2015 z 11. novembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol spolu s obvineným [redacted] a [redacted] právoplatne odsúdený rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK-2 Tš 8/2005 z 10. januára 2007 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Toš 6/2007 z 30. mája 2007. Skutok, za ktorý bol sťažovateľ uznaný za vinného, bol kvalifikovaný ako trestný čin podvodu spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 a § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006. Sťažovateľovi bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 6 mesiacov so zaradením do III. nápravnovýchovnej skupiny, ako aj trest prepadnutia majetku. Proti sťažovateľovi bolo trestné konanie vedené ako proti ušlému, keďže sa v tom čase nezdržiaval v mieste svojho trvalého bydliska a miesto jeho pobytu nebolo známe. Súdne konanie prebehlo v jeho neprítomnosti, pričom sťažovateľ bol zastúpený obhajcom, ktorého mu zvolila jeho manželka.

Sťažovateľ bol 28. januára 2015 zadržaný v meste [redacted] v Srbskej republike, pričom Vyšší súd [redacted] uznesením sp. zn. Kre 15/15 z 15. júna 2015 rozhodol, že sú splnené podmienky na jeho vydanie do Slovenskej republiky. Počas vydávacieho konania bol sťažovateľ vo vydávacej väzbe v Srbskej republike.

Sťažovateľ návrhom doručeným špecializovanému trestnému súdu 22. apríla 2015 požiadal o opätovné prerokovanie svojej trestnej veci vedenej pôvodne Špeciálnym súdom v Pezinku pod sp. zn. PK 2 Tš 8/2005 v jeho prítomnosti podľa § 362 Trestného poriadku

(ďalej len „návrh na opätovné prerokovanie veci“). Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. PK-2 Tš 8/2005 z 15. júna 2015 návrh sťažovateľa na opätovné prerokovanie veci zamietol.

V napadnutom uznesení špecializovaného trestného súdu sa okrem iného uvádza:

«V konaní o návrhu odsúdeného [redacted] na opätovné prejednanie trestnej veci v jeho prítomnosti úlohou súdu bolo zistiť,

1) či návrh bol podaný v subjektívnej lehote šiestich mesiacov plynúcej odo dňa, keď sa odsúdený dozvedel o svojom trestnom stíhaní alebo odsúdení,

2) či boli splnené podmienky na konanie proti ušlému, t. j. či sa navrhovateľ vyhýbal trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýval.

Súd v tomto konaní opätovne skúmal, či boli splnené podmienky na začatie konania proti [redacted] ako proti ušlému a či podmienky na konanie proti ušlému trvali počas súdneho konania od 26. 04. 2006 do 30. 05. 2007, teda v dobe od rozhodnutia o konaní proti ušlému do právoplatnosti rozsudku o vine a treste. Mal na zreteli, že z okolností prípadu musela vyplývať snaha obvineného vyhýbať sa trestnému stíhaniu, nemožnosť vyžiadať obvineného z cudziny ani odovzdať jeho trestnú vec na trestné stíhanie do cudziny. Súd dospel k záveru i v tomto konaní, že podmienky na konanie proti [redacted] ako proti ušlému boli splnené, a to na základe týchto okolností prípadu:

Uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru v Košiciach zo 04. 02. 2002, spisová značka ČVS: KU-I5/OVEK-2002, bolo začaté trestné stíhanie pre trestný čin neoprávneného podnikania podľa § 118 odsek 1, odsek 3 Tr. zák. Uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky... z 28. 02. 2002, spisová značka ČVS: VKE-7/OVOZTČ-BA-2002, bolo začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenia [redacted], [redacted] a [redacted] pre pokračovací trestný čin podvodu podľa § 250 odsek 1. odsek 5 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 9 odsek 2 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s trestným činom porušovania záväzných pravidiel hospodárskeho styku podľa § 127 odsek 1 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 9 odsek 2 Tr. zák. a neoprávneného podnikania podľa § 118 odsek 1, odsek 3 Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 9 odsek 2 Tr. zák.

Vyšetrovateľ Policajného zboru podal dňa 28. 02. 2002, ČVS: VKE-7/OVOZTČ-BA-2002, Krajskej prokuratúre v Košiciach podnet na podanie návrhu na vydanie zatýkacieho rozkazu na obvineného [redacted], pretože vykonanými previerkami bolo zistené, že sa obvinený v mieste bydliska nezdržiaval. Podľa výpovedí svedkov sa mal zdržiavať na území Chorvátskej republiky pri dedinke [redacted] alebo v pobrežných vodách na lodi. Operatívnym preverovaním dňa 14. 02. 2002 (zv. l. č. I. 54-55) bolo tiež zistené, že obvinený dňa 31. 01. 2002 v čase o 23.29 hod. na osobnom motorovom vozidle Toyota Land Cruiser 100, čiernej farby. ev. č. [redacted] ktorej bol majiteľom, opustil územie Slovenskej republiky cez hraničný priechod [redacted]

Okresným súdom Košice I bol dňa 28. 02. 2002 pod spisovou značkou 4 Ntv 19/02 vydaný zatýkací rozkaz, na základe ktorého bolo po [redacted] vyhlásené celoštátne pátranie... Zároveň Národná ústredňa Interpol dňa 28. 02. 2002 vyhlásila po obvinenom medzinárodní- pátranie, ktoré bolo vedené na tomto úrade pod spisovou značkou PPZ-7377/MPS-NUI-2001-JU.

Z oznámenia Obvodného oddelenia Policajného zboru v Drieňové dňa 07. 12. 2005 súd zistil, že podľa vyjadrenia susedov obvineného i zamestnancov obecného úradu sa obvinený [redacted] v mieste svojho bydliska v obci [redacted] nezdržiava a miesto jeho pobytu im nebolo známe.

Zo správy vyšetrovateľa Policajného zboru zo 07. 12. 2005, ČVS: PPZ-7/BPK-V-2001, (zväzok 11, číslo listu 708-709 spisu) vyplýva, že obvinený [redacted] sa zdržiaval v spoločnosti rumunskej občianky [redacted]. Previerkami rumunskej polície bolo zistené, že [redacted] žije spolu s [redacted] a ich synom [redacted] v [redacted] v Srbsku.

Zo správy riaditeľa odboru pátrania, evidencii a cieľového pátrania Úradu justičnej a kriminálnej polície Prezídia PZ z 19. 04. 2006, ČVS: PPZ-141-68/JKP-OP-2006 (zväzok 15. číslo listu 1674), vyplynulo, že po tom, ako boli informácie o mieste pobytu obžalovaného uvedene v správe zo 07. 12. 2005 zverejnené v médiách po súdnom konaní dňa 12. 12. 2005, srbská polícia Úradu justičnej a kriminálnej polície oznámila, že [redacted] odišiel na neznáme miesto.

Obvinený [redacted] neprevzal predvolanie súdu na hlavné pojednávanie, ktoré bolo odoslané poštou na posledne známu adresu jeho pobytu. Predvolania obvineného na

hlavné pojednávanie a na verejné zasadnutie boli doručované ustanovenému obhajcovi a boli uverejňované na úradnej tabuli Špeciálneho súdu v Pezinku. na úradnej tabuli Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v Bratislave, na úradnej tabuli Obecného úradu v mieste jeho bydliska v obci [redacted], na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a neskôr i Špeciálneho súdu v Pezinku. Oznámenia o termíne hlavného pojednávania boli doručené i jeho manželke.

Obvinený [redacted] sa na hlavné pojednávanie nedostavil, i keď uvedeným spôsobom bol informovaný o dátume a mieste jeho konania. Predsedníčka senátu Špeciálneho súdu dňa 09. 12. 2005 pod spisovou značkou PK-2 Tš/8/2005 vydala príkaz na jeho zatknutie. Na hlavnom pojednávaní dňa 26. 04. 2006 súd rozhodol, že proti obžalovanému [redacted] vykoná konanie proti ušlému.

Na hlavnom pojednávaní dňa 26. 04. 2006 súd z výpovede spoluobžalovaného [redacted] zistil, že obžalovaný [redacted] bol zaradený do organizačnej schémy spoločností [redacted] a [redacted] a stále sa pohyboval s teraz už odsúdeným [redacted]. Dostal pôžičku 45 miliónov slovenských korún a užíval firemný majetok. Spoločne boli v Chorvátsku, [redacted] mal prístup k účtu [redacted] v banke v [redacted], na ktorom bolo 320.000 USD, spolu s [redacted] participoval na všetkých obchodných záležitostiach, včítane vojenskej veci.

Predsedníčka senátu Špeciálneho súdu po právoplatnosti rozsudku dňa 01. 06. 2007, spisová značka PK-2TŠ/8/2005, vydala príkaz na zadržanie odsúdeného [redacted] a účel jeho dodania do výkonu trestu odňatia slobody a zároveň nariadila výkon trestu odňatia slobody a dodanie odsúdeného do výkonu trestu odňatia slobody. Dňa 06. 06. 2007, pod číslom konania PK-2TŠ/X/2005-5142, vydala na odsúdeného [redacted] európsky zatýkací rozkaz a pod číslom konania PK-2 TŠ/8/2005-5145 i medzinárodný zatýkací rozkaz, na základe ktorého bol odsúdený [redacted] dňa 28. 01. 2015 na území Srbskej republiky zadržaný a vzatý do vydávacej väzby. Vtom čase súdu nebolo známe miesto pobytu odsúdeného [redacted] celoštátne a medzinárodné pátranie po odsúdenom bolo bezvýsledné, i keď sa nachádzal v databáze hľadaných osôb Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Preto súd nemohol pristúpiť k vyžiadaniu odsúdeného z cudziny.

Z výpisu z Registra obyvateľov Slovenskej republiky z 13. 05. 2015 vyplynulo, že i keď odsúdený [redacted] je štátnym občanom Slovenskej republiky, naposledy mal vydaný

občiansky preukaz dňa 11. 12. 1997 s platnosťou do 11. 12. 2007 a cestovný pas dňa 16. 10. 2001 s platnosťou do 16. 10. 2011. Trvalý pobyt má hlásený vo [redacted] Je otcom štyroch detí narodených v rokoch [redacted]

Zo správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce, Národnej ústredne Interpol z 11. 05. 2015 a 12. 05. 2015 a zo správy Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach - okolie z 12. 05. 2015 súd zistil, že [redacted] sa pri zadržaní na území Srbskej republiky dňa 28. 01. 2015 preukázal občianskym preukazom číslo SP 907840 a vodičským preukazom číslo SB 012314, obidva doklady s uvedeným menom [redacted] v [redacted] trvalý pobyt [redacted] Kópie týchto dokladov sa evidujú na č. l. 6824, 6825 zv. 34 spisu. Občiansky preukaz s uvedeným číslom SP 907840 bol vydaný na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Považská Bystrica dňa 15. 07. 2005 na meno [redacted] a vodičský preukaz s uvedeným číslom SB 012314 bol vydaný v roku 1977 na meno [redacted]. Údaje k osobe [redacted], [redacted] neboli nenájdené.

Zo spisového materiálu vyplýva, že odsúdený [redacted] (ďalej len „navrhovateľ") opustil územie Slovenskej republiky dňa 31. 01. 2002... teda v rovnakom čase ako... spoluobvinení [redacted] a [redacted]. ktorí boli dňa 28. 02. 2002 zadržaní v Chorvátskej republike a vzatí do predbežnej väzby. Následne boli vydaní slovenským orgánom na trestné stíhanie. Územie Slovenskej republiky opustili štyri dni pred začatím trestného stíhania (04. 02. 2002) vo veci založenej na tých skutkových okolnostiach, ktoré boli podkladom pre vznesenie obvinenia (28. 02. 2002) za trestnú činnosť, za ktorú boli právoplatne odsúdení. Územie Slovenskej republiky opúšťali v čase, keď bez pochýb boli policajnými organmi vykonávané úkony preverovania a operatívnej činnosti smerujúce k začatiu trestného stíhania. Navrhovateľ a ostatní obvinení... nepochybne vnímali hrozbu blížiaceho sa trestného stíhania. Napokon dôvodnosť ich obavy potvrdzovali i nepriaznivé hospodárske výsledky nimi riadených spoločností. Ako povedal odsúdený [redacted], navrhovateľ sa stále pohyboval s [redacted] a mal prístup k jeho bankovému účtu na území Chorvátska. Z toho je zrejmé, že i po odchode z územia domovského štátu boli spolu v kontakte. Prelo udalosti spojené so zadržaním [redacted] a [redacted] odohrávajúce sa za výraznej pozornosti médií a štátnych orgánov

najmenej dvoch štátov (Slovenska i Chorvátska) nemohli zostať navrhovateľovi utajené a neznáme.

Navrhovateľ nezmieňuje konflikt s najbližšou rodinou, i napriek tomu... bez usporiadania svojich osobných, majetkových a podnikateľských... náhle opúšťa územie domovského štátu. Záujem a starostlivosť o navrhovateľa jeho manželka prejavila krátko po vznesení obvinenia tým. že dňa 27. 05. 2002 mu zvolila obhajcu (zväzok 1, číslo listu 324-325 spisu). Správa polície z decembra roku 2005 potvrdzuje, že navrhovateľ v tom čase žil v civilizovanom prostredí Srbskej republiky, s prístupom k telefónu a internetu. Uzavretosť hraníc, vzdialenosť, choroba, ani iné známe skutočnosti mu nebránili v tom. aby vycestoval za svojou rodinou žijúcou v mieste ich spoločného trvalého bydliska. Súd poznamenáva, že v čase, keď žil v spoločnej domácnosti s inou ženou a nemanželským dieťaťom a podľa údajov z doplneného návrhu z 28. 05. 2015 zjavne netrpel núdzou, jeho manželka a 4 maloleté deti vo veku 16, 14, 12 a 5 rokov boli bez otca, pritom konfrontované a vystavované atakom z dlhodobo prebiehajúceho mediálne sledovaného súdneho konania vedeného proti nemu v konaní proti ušlému.

Navrhovateľ nekontaktoval úrady domovského štátu ani v súvislosti s potrebou vystavenia osobných dokladov (občianskeho preukazu a cestovného pasu), ktorým uplynula platnosť v roku 2007 a 2011. Namiesto toho v cudzine zmenil svoju identitu a preukazoval sa falošnými listinami predstierajúc, že sa jedná o občiansky preukaz a vodičský preukaz vydaný štátnym orgánom Slovenskej republiky, a vydávajúc sa za osobu menom [redacted]

Uvedené okolnosti priviedli súd k presvedčivému záveru, že sa navrhovateľ od doby odchodu z územia Slovenskej republiky dňa 31. 01. 2002 do zadržania na území Srbskej republiky dňa 28. 01. 2015 vedome vyhýbal trestnému stíhaniu, o ktorom mohol mať a nepochybne mal vedomosť najneskôr v čase zadržania spoluobvinených [redacted] *a* [redacted] *v Chorvátskej republike. Zmena osobnej identity a používanie falošných listín ako pravých osobných dokladov v Srbskej republike svedčia o tom, že sa na území tohto nečlenského štátu Európskej únie i skrýval.*

Na základe týchto skutočností súd jednoznačne dospel k záveru, že počas celého súdneho konania od podania obžaloby až do právoplatného rozhodnutia o vine a treste boli splnené podmienky na konanie proti odsúdenému [redacted] *ako proti ušlému,*

pretože sa odsúdený vyhýbal trestnému konaniu pobytom v cudzine a i tým. že sa tam skrýval.

Súd na základe zásady v pochybnostiach v prospech odsúdeného rozhodol, že odsúdený podal návrh na opätovné prejednanie veci v subjektívnej lehote šiestich mesiacov plynúcej odo dňa, keď sa dozvedel o svojom odsúdení uznajúc mu, že sa o odsúdení dozvedel až dňa 28. 01. 2015, v čase zadržania na území Srbskej republiky a vzatia do vydávacej väzby. Prelo sa týmto návrhom zaoberal i po stránke materiálnej a preskúmal, či boli splnené podmienky podľa § 358 ods. 1 Tr. por. na konanie proti ušlému.»

Proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Tost 27/2015 z 11. novembra 2015 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tak, že ju zamietol.

V napadnutom uznesení najvyššieho súdu sa okrem iného uvádza:

„... Zmätočnosť sťažnosťou napadnutého uznesenia, namietanú v tejto súvislosti odsúdeným, najvyšší súd nevidel, pretože súd v rozhodnutí konštatuje, že o odsúdení sa [redacted]*, riadiac sa zásadou v pochybnostiach v jeho prospech, dozvedel až pri svojom zadržaní. To nevylučuje, že vedel o tom, že je trestne stíhaný minimálne od doby, kedy boli v Chorvátsku zadržaní a vzatí do predbežnej väzby odsúdení* [redacted] *a* [redacted] *a tomuto stíhaniu sa vyhýbal pobytom v cudzine. Návrh odsúdeného na opätovné prejednanie veci bol podaný na poštovú prepravu 20. apríla 2015, doručený súdu 22. apríla 2015, a preto súd skúmal splnenie podmienky, či sa odsúdený pobytom v cudzine (Srbskej republike) vyhýbal trestnému konaniu.*

Charakteristickou črtou konania proti ušlému je to, že orgánom činným v trestnom konaní, resp. súdu nie je obvinený k dispozícii, a to z dôvodu jeho neprítomnosti na území Slovenskej republiky, alebo vzhľadom na to, že jeho pobyt nie je týmto orgánom známy. Ide o osobitný spôsob konania proti osobe, ktorú nemožno postaviť pred súd, pretože sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa skrýva (Rozhodnutie č. 21 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 03/2010).

Na začatie konania proti ušlému nestačí iba konštatovanie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, že sa obvinený nezdržiava v mieste svojho bydliska, ale musia sa vykonať všetky dostupné úkony a opatrenia zamerané na zistenie, na akom mieste sa obvinený zdržiava a prečo sa v mieste bydliska nenachádza.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na horeuvedené skutočnosti konštatuje, že boli splnené všetky podmienky, v čase rozhodovania Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, na konanie proti [redacted] *ako proti ušlému a v tomto smere si osvojil závery špecializovaného trestného súdu, ktorý ich aj patrične odôvodnil.“*

Citovaný záver najvyšší súd odôvodňuje najmä takto:

„Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že aj v rámci prípravného konania a následne aj po podaní obžaloby súdom, boli vykonávané dôsledne všetky dostupné úkony a opatrenia, smerujúce k tomu, aby bol [redacted] *prítomný na hlavnom pojednávaní. Súd vykonal všetky potrebné úkony k zisteniu pobytu odsúdeného a z predložených správ mal preukázané, že v čase súdneho konania bol jeho pobyt neznámy, v mieste adresy trvalého pobytu sa nezdržiaval a bol zaznamenaný jeho pohyb do cudziny, keď dňa 31. januára 2002 preukázateľne prešiel cez hraničný prechod zo Slovenskej republiky a argumentácia odsúdeného v podanej sťažnosti je v príkrom rozpore s vykonaným dokazovaním. Skutočnosť, že odsúdený* [redacted] *opustil územie Slovenskej republiky pred vznesením obvinenia, je irelevantná a jeho úmysel vyhnúť sa trestnému konaniu je potrebné vyhodnotiť v kontexte vykonaných dôkazov, čo vyplýva z odôvodnenia tak rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 10. januára 2007, sp. zn. PK 2 Tš 8/2005, ako aj z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2007, sp. zn. 1 Toš 6/2007.*

Napokon úmysel odsúdeného vyhnúť sa trestnému konaniu možno jednoznačne vyvodiť zo skutočnosti, že odsúdený sa v cudzine zdržiaval pod falošnou identitou (odhliadnuc od zatajovania svojich skutočných identifikačných dokladov), kde vystupoval pod falošným menom [redacted] *v rámci nelegálne vystaveného slovenského občianskeho ako aj vodičského preukazu (č. l. 6824 – 6825 súdneho spisu). Naviac Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Košiciach potvrdilo, že osoba* [redacted]*, dátum narodenia:* [redacted] *de facto ani neexistuje.*

Skutočnosť, či bol splnený predpoklad pre konanie proti ušlému, t. j. že sa odsúdený vyhýbal trestnému konaniu pobytom v cudzine, je potrebné vždy posudzovať komplexne vo svetle okolností konkrétneho prípadu a vyhodnotiť, či odsúdený uviedol dostatočný dôvod na ospravedlnenie svojej neprítomnosti na území Slovenskej republiky, ktorý môže byť daný objektívnymi okolnosťami (vis maior – najmä živelné pohromy, atď.). V prípade absencie objektívnych dôvodov zámer odsúdeného vyhnúť sa trestnému konaniu pobytom v cudzine treba nevyhnutne vykladať v kontexte povinností občanov Slovenskej republiky, ktoré im vyplývajú z právneho poriadku Slovenskej republiky. Ustanovenie § 9 zák. č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky stanovuje obligatórnu povinnosť občana Slovenskej republiky s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky v prípade cesty do zahraničia na dobu dlhšiu ako 90 dní, ohlásiť túto skutočnosť príslušnému orgánu (štát, miesto pobytu a predpokladanú dobu pobytu).

Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že [redacted] bol štátnym občanom Slovenskej republiky, čo potvrdzuje aj osvedčenie o štátnom občianstve Slovenskej republiky č. 2007/05042 zo dňa 31. mája 2007 vydané Krajským úradom v Prešove (č. l. 5330 spisu), pričom 31. januára 2002 za účinnosti ustanovenia § 9 zák. č. 253/1998 Z. z. bez ohlásenia tejto skutočnosti opustil územie Slovenskej republiky, a to až do súčasnosti, pričom v súlade s korešpondenciou Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Belehrade cestou opravných prostriedkov bráni vydaniu jeho osoby na územie Slovenskej republiky; argumentáciu [redacted] preto sťažnostný súd vyhodnotil ako účelovú.

Treba tiež zdôrazniť, že konanie proti ušlému vedené proti [redacted] bolo vykonané v súlade s vtedy platnými ustanoveniami § 302 a nasl. Zák. č. 141/1961 Zb. Trestného poriadku (č. l. 738 súdneho spisu).

Najvyšší súd sa preto stotožnil so závermi špecializovaného trestného súdu, že podmienky pre opätovné prejednanie veci odsúdeného [redacted] v jeho prítomnosti tak, ako sú uvedené v § 362 ods. 1 Trestného poriadku, splnené neboli.“

Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenia špecializovaného trestného súdu i najvyššieho súdu nie sú dostatočne odôvodnené, a považuje ich za zmätočné a arbitrárne. Sťažovateľ tvrdí, že napadnuté uznesenia súdu prvého stupňa ani odvolacieho súdu

nepreukazujú, že by bol skutočne vedel o tom, že na Slovensku je trestne stíhaný, a v dôsledku tejto vedomosti by sa bol skrýval a vyhýbal trestnému konaniu. V tejto súvislosti sťažovateľ argumentuje, že *«Súd rovnaké skutkové okolnosti v otázke vedomosti odsúdeného o vedení trestného stíhania vyhodnotil v neprospech odsúdeného a zásadu „v pochybnostiach v prospech odsúdeného“ nepoužil, avšak pri hodnotení vedomosti odsúdeného o jeho odsúdení uvedenú zásadu použil na čo s vo svojom uznesení aj vyslovene odvoláva.».*

Argumenty uvádzané v napadnutých uzneseniach špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu sťažovateľ nepovažuje za dostatočné pre záver o určitosti vedomosti o trestnom stíhaní svojej osoby. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že územie Slovenskej republiky opustil ešte pred začatím trestného stíhania vo veci (a, samozrejme, pred vznesením obvinenia jeho osobe), z čoho je zrejmé, že nemohol mať vedomosť o trestnom stíhaní jeho osoby.

Sťažovateľ ďalej vo vzťahu k argumentácii všeobecných súdov, že jeho vedomosť o trestnom stíhaní vyplýva aj zo skutočnosti, že mal v Srbsku riadny prístup k internetu a telefónu, a teda sa mohol dozvedieť o svojom trestnom stíhaní, a že *„jeho rodinné vzťahy na území SR boli nekonfliktné a teda nebol dôvod na opustenie územia“*, uvádza, že ide len o domnienky *„čo mohlo alebo nemohlo byť, pričom povinnosťou súdu bolo preukázať mu, čo skutočne bolo a na základe akých konkrétnych skutočností k takémuto záveru súd dospel“*.

K argumentácii všeobecných súdov poukazujúcej na to, že disponoval falošným občianskym a vodičským preukazom, sťažovateľ dôvodí, že platnosť jeho osobných dokladov uplynula až po právoplatnom odsúdení jeho osoby, a v tejto súvislosti vytýka špecializovanému trestnému súdu a najvyššiemu súdu, že vo svojich rozhodnutiach neuviedli, odkedy mal sfalšovaný občiansky a vodičský preukaz.

Vo vzťahu k tvrdeniu špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu o tom, že *„bol v kontakte s* [redacted] *aj po opustení Slovenskej republiky“*, ktorá vyplynula z výpovede

spoluobvineného [redacted] sťažovateľ uvádza, že sa týka obdobia riadneho fungovania spoločnosti [redacted], [redacted] a [redacted], ale *„Ak by však malo byť pravdivé tvrdenie súdu, že v kontakte s* [redacted] *bol aj po opustení územia SR, potom by nepochybne bol zadržaný spoločne s ním a* [redacted]*.“.*

Sťažovateľ tiež argumentuje, že zo skutočnosti, že si neprevzal žiadne z predvolaní na hlavné pojednávanie, nevyplýva nič iné, len *„nepochybný záver že o pojednávaní sa nedozvedel“.*

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Uznesením Špecializovaného trestného súdu, v konaní pod sp. zn.: PK-2 Tš/8/2005 zo dňa 15. 06. 2015 a Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v konaní pod sp. zn.: 3 Tost 27/2015 zo dňa 11. 11. 2015 bolo porušené základné právo [redacted] *na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1, ods. 3 Listiny základných práv a slobôd.*

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v konaní pod sp. zn.: 3 Tost 27/2015 zo dňa 11. 11. 2015 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2.000,- €, ktoré sú Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky povinní mu spoločne a nerozdielne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi [redacted] *trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta, že napadnutými uzneseniami špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 36 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pre preskúmanie sťažnosti sťažovateľa v rámci jej predbežného prerokovania sú relevantné aj ustanovenia § 362 Trestného poriadku, na ktorých znenie ústavný súd poukazuje.

Podľa § 362 ods. 1 Trestného poriadku odsúdený v konaní podľa tohto dielu má právo podať návrh na opätovné prejednanie svojej veci súdom v jeho prítomnosti pre nesplnenie podmienok podľa § 358 ods. 1 do uplynutia šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel o trestnom stíhaní alebo odsúdení, najneskôr však v príslušnej premlčacej dobe ustanovenej v Trestnom zákone.

Podľa § 362 ods. 2 Trestného poriadku ak súd zistí splnenie podmienok podľa odseku 1, zruší skoršie rozhodnutia a pokračuje v konaní na podklade pôvodnej obžaloby; inak návrh zamietne.

Podľa § 362 ods. 3 Trestného poriadku proti uzneseniu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2 Tš 8/2005 z 15. júna 2015

Napadnutým uznesením špecializovaný trestný súd zamietol návrh sťažovateľa na opätovné prerokovanie veci. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na už citovaný čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je

ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z podstaty princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu mohol sťažovateľ podať sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 27/2015 z 11. novembra 2015

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sa ústavný súd zameral na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to

buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje za potrebné ešte poukázať na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej nie je vzhľadom na svoje ústavné postavenie oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z obsahu sťažnosti možno vyvodiť, že kľúčová námietka sťažovateľa spočíva v tom, že tak špecializovaný trestný súd, ako aj najvyšší súd založili napadnuté uznesenia len na domnienke, že o svojom trestnom stíhaní vedel, a preto sa mu vyhýbal pobytom v cudzine. Sťažovateľ tvrdí, že v napadnutom konaní mu nebolo jednoznačným spôsobom preukázané, že o trestnom konaní vedenom proti jeho osobe mal vedomosť.

Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania oboznámil s napadnutými uzneseniami súdov oboch stupňov, keďže tieto tvoria jeden celok, a navyše najvyšší súd sa vo svojom uznesení odvoláva a v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením obsiahnutým v napadnutom uznesení špecializovaného trestného súdu.

Po preskúmaní oboch uznesení ústavný súd konštatuje, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (v spojení s napadnutým uznesením špecializovaného trestného súdu) zjavne vyplýva, že najvyšší súd jasne, zrozumiteľne a logicky zdôvodnil, prečo dospel k záveru, že sťažovateľ mal o svojom trestnom stíhaní vedomosť, a práve táto vedomosť bola dôvodom jeho dlhodobého pobytu v cudzine, účelom ktorého bolo vyhnúť sa trestnému konaniu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia nemožno označiť za arbitrárne, pričom je primerane, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené.

Tak špecializovaný trestný súd, ako aj najvyšší súd na základe vykonaného dokazovania jasne pomenovali aj okamih, kedy sa najneskôr sťažovateľ o svojom trestnom stíhaní dozvedel (zadržanie spoluobvinených [redacted] a [redacted] v Chorvátsku a s tým súvisiaca intenzívna medializácia). Tento záver je logický a ústavný súd ho považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľný a udržateľný. Sťažovateľom formulované námietky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd považuje za nedôvodné.

Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, že súdy uplatnili zásadu v pochybnostiach v prospech obvineného len v prípade jeho vedomosti o právoplatnom odsúdení, a nie aj v prípade jeho vedomosti o jeho trestnom stíhaní, ústavný súd uvádza, že podľa jeho názoru v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci neexistoval žiadny dôvod na jej aplikáciu, pokiaľ ide o vedomosť sťažovateľa o svojom trestnom stíhaní. Vo vzťahu k záveru o vedomosti sťažovateľa o svojom trestnom stíhaní existovalo viacero relevantných argumentov, ktoré ho odôvodňovali, pričom za osobitne významný dôvod možno považovať výpoveď [redacted], z ktorej vyplývalo, že sťažovateľ bol v kontakte s [redacted] a [redacted] pred ich zadržaním a následným vydaním do Slovenskej republiky a mal prístup k [redacted] účtu v banke v [redacted]. Keďže po vydaní [redacted] a [redacted] do Slovenskej republiky (kde boli stíhaní väzobne) už sťažovateľ s nimi v kontakte s vysokou

pravdepodobnosťou nebol, nebolo možné bez závažných pochybností dospieť k záveru, že sa o svojom právoplatnom odsúdení dozvedel.

Za situácie, keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že sťažovateľ štyri dni pred začatím trestného stíhania vo veci opustil územie Slovenskej republiky, bol v kontakte so spoluobvinenými [redacted] a [redacted], zanechal 5-člennú rodinu (manželku a štyri maloleté deti), zmenil si identitu (falošný občiansky a vodičský preukaz), žil v nemanželskom zväzku s rumunskou občiankou, s ktorou mal nemanželské dieťa, ústavný súd nemá výhrady proti záveru najvyššieho súdu, že sťažovateľ mal vedomosť o svojom trestnom stíhaní a vyhýbal sa mu pobytom v cudzine.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považuje za vhodné poukázať na túto časť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu:

„Skutočnosť, či bol splnený predpoklad pre konanie proti ušlému, t. j. že sa odsúdený vyhýbal trestnému konaniu pobytom v cudzine, je potrebné vždy posudzovať komplexne vo svetle okolností konkrétneho prípadu a vyhodnotiť, či odsúdený uviedol dostatočný dôvod na ospravedlnenie svojej neprítomnosti na území Slovenskej republiky, ktorý môže byť daný objektívnymi okolnosťami (vis maior – najmä živelné pohromy, atď.). V prípade absencie objektívnych dôvodov zámer odsúdeného vyhnúť sa trestnému konaniu pobytom v cudzine treba nevyhnutne vykladať v kontexte povinností občanov Slovenskej republiky, ktoré im vyplývajú z právneho poriadku Slovenskej republiky.“

Akceptujúc citované a sumarizujúc svojej predbežné závery, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podľa jeho názoru nepredložil vo svojom návrhu na opätovné prerokovanie veci ani v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu takú argumentáciu, ktorá by bola spôsobilá ústavne relevantným spôsobom spochybniť záver všeobecných súdov o tom, že mal vedomosť o svojom trestnom stíhaní, a preto opustil územie Slovenskej republiky s úmyslom vyhýbať sa trestnému stíhaniu.

Za týchto okolností podľa názoru ústavného súdu neexistuje medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom práv, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ

domáha, taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2016